

DORPSKOMPAS SUWÂLD

Een verslag door KEaRN Welzijn - 2019

Inhoudsopgave

Werkwijze.....	2
Algemene indruk	3
It Lûd Fan... Suwâld.....	3
Aanknopingspunten.....	4
Bijlagen: Gespreksverslagen organisaties	6
It Pypke Suwâld	6
Jeugdclub Suwâld	7
Sportvereniging Suwâld	8
Piet Gosse Hoekstra	10
Saskia Tuinstra	12
Jan Visser, voorzitter toneelvereniging ‘Kom maar op’	14
Margriet Mulder- van Vaals	16
Tjeerd en Afien.....	17
Simon Meinema.....	18
Atje Tjalma-van Vaals, Suwâldster van het jaar 2019	19
Symen Algra.....	21
Grietje van Vaals - van der Meulen	23
Doete Groenewoud	25
Interview met dhr. Taeke van der Kooy.	26
Dominee van der Boon.	27
Meneer van der Meulen	28
Kinderen van BSO	29

Werkwijze

Vanaf november 2018 zijn wij, medewerkers van KEARN Welzijn, wekelijks in Suwâld geweest. Ons doel was om zoveel mogelijk inwoners te spreken. We hebben veel mensen weten te bereiken door middel van gesprekjes op straat, maar we zijn ook bij inwoners thuis geweest.

We hebben op diverse locaties inwoners opgezocht: merendeels bij mensen thuis, dorps huis “De Suderfinne” en de BSO. In dezelfde periode hebben we verschillende partijen uit het dorp ook uitgenodigd voor een gesprek. Dit varieerde van een vrijwilliger van Dorps huis “De Suderfinne” tot de bestuursleden van de sportvereniging en de dominee. Zo hebben we ons formele en informele netwerk uitgebreid. Op donderdag 31 januari 2019 hebben we het Dorpskompas afgesloten met een uitzending van ‘It Lûd Fan... Suwâld’ in het dorps huis ‘De Suderfinne’. Na afloop van het Dorpskompas zal er nog een stukje in de dorpskrant worden geplaatst. De gespreksverslagen van inwoners en verenigingen en andere netwerken vindt u in de bijlagen.

Algemene indruk

Suwâld is een dorp waarvan de inwoners erg betrokken zijn met elkaar. Bijna iedereen kent elkaar. Het dorp ligt tussen de weilanden, met veel groen, maar ook dicht bij Leeuwarden en Burgum. Kenmerken van het dorp zijn een groot verenigingsleven; er is veel te doen voor jong en ouderen. Inwoners waarderen ook erg dat er een groot verenigingsleven is; de betrokkenheid met elkaar en ze zijn trots op hoe men met elkaar een bijdrage levert aan de leefbaarheid.

Verder zijn er ook wel zorgen voor de toekomst. Wat veel wordt aangegeven door inwoners is de zorg over nieuwe wijk De Warren in Burgum. Er zijn geen goedkope woningen in het dorp voor starters en de huidige jongeren uit het dorp. Het gevolg is dat jongeren en jonge gezinnen vertrekken, met als mogelijk gevolg minder kinderen voor school en leden voor het verenigingsleven.

Gesproken partijen en inwoners:

- It Pypke
- Jeugdwerk Suwâld
- Sportvereniging Suwâld
- Pieter Gosse Hoekstra, voorheen ondernemer
- Saskia Tuinstra
- BSO Vandaag
- Jan Visser van toneelvereniging Kom maar Op
- Margriet Mulder-van Vaals
- Tjeerd en Afien
- Simon Meinema
- Atje Tjalma, Suwâldster van het jaar
- Meneer van der Meulen
- Doete Groenewoud
- Teake van der Kooy
- Dominee van der Boon

It Lûd Fan... Suwâld

It Lûd Fan... Suwâld vond plaats in Dorpshuis 'De Suderfinne' in het gezellige cafégedeelte, waar we verschillende gasten aan tafel hadden. Een gemêleerd gezelschap, waarbij de jongste tien jaar en de oudste gast ouder dan 75 jaar was. De aftrap werd gedaan door Dorpsbelang Suwâld, vertegenwoordigd door twee personen: de voorzitter en een algemeen lid. Er wordt verteld waar dorpsbelang op dit moment mee bezig is. Onderwerpen die de afgelopen periode aan de orde zijn geweest is verkeersveiligheid met name de weg naar Leeuwarden is voor fietser niet veilig. Nieuwbouw is ook een thema voor dorpsbelang belangrijk met name starterwoningen. Ook het verduurzamen van bestaande woningen is een belangrijk thema, vergrijzing van het dorp en ontwikkelingen rondom agrarische gebied. Daarna komen de voorzitter van de toneelvereniging en een jongeren actief bij de toneelvereniging aan het woord. Dit jaar wil men een lepenloft organiseren. Verder waren er jongeren aan het woord over het project BAAS met als thema armoede. Zij hebben in het kader van dit project een actie opgezet en geld in gezameld voor de voedselbank. Andere gasten in de radio uitzending waren bestuur It Pypke, Piet Gosse Hoekstra, Doete Groenewoud, Jappie Spijckstra, bestuurslid van sportvereniging Suwâld.

Aanknopingspunten

- Sportvereniging Suwâld heeft aangegeven dat men graag nieuwe kleeboxen wil laten maken.
- Bestuur van It Pypke blijven ondersteunen vanuit het jongerenwerk.
- Woningbouw voor starters, maar ook voor ouderen een woonvorm ontwikkelen.
- Thema's als eenzaamheid zijn ook voor Suwâld belangrijk om aan te werken.
- Voorzieningenniveau op peil blijven houden: wat er nu aan voorzieningen is, moet absoluut blijven.

Nieuwsbrief DorpsKompas Suwâld

KEaRN Welzijn werkt samen met inwoners aan leefbare dorpen in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. Om ons werk goed te kunnen doen, willen we graag weten wat er speelt. Daarom zetten we het Dorpskompas in. Het Dorpskompas is een werkwijze die ons laat kennismaken met een dorp. We gaan op straat met mensen in gesprek, bezoeken dorpsorganisaties en sluiten het Dorpskompas af met een radio-uitzending voor en door het dorp. De afgelopen weken waren we in Suwâld. Nieuwsgierig naar onze bevindingen? Lees dan verder.

Hoe zijn we te werk gegaan?

In november 2018 voerden we gesprekken op straat. We probeerden onze aandacht gelijk te verdelen over het dorp. Naast de gesprekken met dorpsbewoners, gaan we ook bij organisaties langs die maatschappelijk actief zijn in het dorp. Zo hebben we bijvoorbeeld gesprekken gehad met de oudste bewoonster van het dorp, het Dorpsbelang en het bestuur van 'It Pypke'.

Deze gesprekken hebben veel informatie opgeleverd over wat er allemaal in Suwâld gebeurt en hoe het dorp door haar inwoners wordt beleefd. Door middel van deze nieuwsbrief stellen we u op de hoogte van de laatst verkregen informatie tijdens het project het Dorpskompas. Aan het einde van het project Dorpskompas komt er een eindverslag met alle opgehaalde informatie over het dorp Suwâld. Dit verslag zal verspreid worden in Suwâld, op belangrijke ontmoetingsplaatsen zoals het dorpshuis, de school. Daarnaast ontvangt elke geïnterviewde een eigen exemplaar.

Uitnodiging It Lûd Fan...!

Het Dorpskompas wordt afgesloten met een radio-uitzending in samenwerking met RTV Kanaal 30. In die uitzending komen bijzondere dorpsverhalen aan bod, verteld door dorpsbewoners. Zo komt het dorpsbelang op bezoek, een bestuurslid van It Pypke, Suwâlders.... en nog veel meer!

Waar hebben we het over gehad?

Met de inwoners die we hebben gesproken, is ter sprake gekomen dat er starterswoningen moeten komen voor jongeren. Op die manier blijven jonge mensen in het dorp. We hebben het ook gehad over dat kinderen hier naar school moeten kunnen gaan. Mensen die oorspronkelijk niet uit Suwâld komen en in het dorp zijn komen wonen, voelen zich thuis in het dorp. Verder vinden inwoners het belangrijk dat kinderen oog hebben voor cultuur. Ook is het belangrijk een prettig dorpsleven te hebben in het dorp. De hartelijke en warme sfeer zijn bijzonder in Suwâld. De sociale controle is positief; inwoners letten op elkaar. Op straat wordt met elkaar praatje gemaakt. Ook is er gesproken over de onveiligheid van de straat Noordereind. Hier wordt vrij hard gereden, ook door inwoners zelf.

Hoe gaat het nu verder?

KEARN zet zich het hele jaar in voor een leefbare en vitale samenleving. Het Dorpskompas is bedoeld om ons netwerk in de dorpen uit te breiden, zodat we daar samen met de mensen aan kunnen werken. Dat betekent dat we ook na afronding van het Dorpskompas regelmatig in uw dorp te vinden zijn. U kunt altijd bij ons aankloppen, bijvoorbeeld als u ideeën heeft voor uw straat, als u iets wilt organiseren of gewoon als u een verhaal met ons wil delen.

Contactpersoon voor Suwâld

Sandra Ordelman

06-15172377

sandra.ordelman@kearn.nl

Bijlagen: Gespreksverslagen organisaties

It Pypke Suwâld

In de aanloop naar 'It lûd fan...', is It Pypke als partij uit Suwâld geïnterviewd.

Aan tafel (bar) zaten voorzitter Gosse Hoekstra en drie bestuursleden. It Pypke heeft in de afgelopen jaren een behoorlijke hoeveelheid wisselende bezoekersaantallen meegemaakt. "Gelukkig," vertelt It Pypke-bestuur, "gaat het nu redelijk goed." Gemiddeld zijn er op zaterdagavond tussen de tien en 25 mensen. Dat is al een behoorlijke verbetering in vergelijking met drie jaar terug.

De groepen die stevast gebruik maken van de faciliteiten van It Pypke zijn voornamelijk de voetballers, die na het spelen een maaltijd en een versnapering komen halen. Dit zorgt wel voor een kleiner bezoekersaantal buiten het voetbalseizoen.

Bezoekers uit het dorp komen ook nog steeds, voornamelijk met de verschillende activiteiten, waaronder de pubquiz. Deze activiteiten geven een sterke stimulans aan de bezoekersaantallen.

Door deze beweging is It Pypke-bestuur ook op zoek naar meer unieke activiteiten. Zo worden er bierproeverijen georganiseerd en wordt ingespeeld op de hedendaagse trends en de behoefte van de bezoekers van It Pypke. De activiteiten die al vanaf het ontstaan van It Pypke plaatsvinden, verdwijnen daarom steeds meer. Denk hierbij aan themafeesten zoals après ski, carnaval, etc.

It Pypke trok voorheen veel jongeren van buiten Suwâld, waardoor het een zeer gemêleerd gezelschap kon zijn. Nu ontvangen ze voornamelijk dezelfde groep mensen, waardoor de diversiteit enigszins terugloopt.

Het bestuur van It Pypke geeft aan dat een doorgroei binnen de dorpsgrenzen lastiger blijkt te worden. De jongeren die in Suwâld wonen zijn nog niet oud genoeg, of al te oud. En degenen die geschikt zijn, zitten vaak al jaren in It Pypke-bestuur. Dit brengt het dilemma met zich mee dat de verjonging in het bestuur vaak laat komt, en dat bestuursleden vaak jaren een actieve rol in It Pypke spelen. Een groter draagvlak zou een fijne verwelkoming zijn.

Het huidige bestuur heeft veel goede voornemens en ideeën; dat zal zeker zorgen voor een fijne voortgang. Zo is het de bedoeling om in maart weer een pubquiz te houden!

Oant sjen yn It Pypke!

Jeugdclub Suwâld

Tijdens het Dorpskompas is er in Suwâld gesproken met een grote groep dames in de leeftijd van twaalf tot en met vijftien jaar. Deze dames zijn allen jongeren die gebruik maken van de club die door de kerk in Suwâld wordt aangeboden aan de jongeren. Dit voor leuke activiteiten, maar ook om diverse onderwerpen te kunnen bespreken.

Tijdens het gesprek werd al snel duidelijk dat er voor de leeftijd van twaalf tot en met zestien jaar eigenlijk niets te doen is in Suwâld, behalve club en voetbal. Dit betekent dat de dames meestal bij elkaar afspreken. Maar de behoefte om iets voor jongeren te hebben, bestaat wel degelijk. Zo werd er genoemd dat er een plaats moet komen waar de jongeren zouden kunnen hangen. Het idee om It Pypke hiervoor te gebruiken is een mogelijkheid, maar niet op de zaterdagavonden. Het verschil tussen de gebruikers van It Pypke nu, en de behoefte van de dames is vooral nog te groot.

Het fijne aan Suwâld is volgens de dames dat iedereen hier dichtbij woont, en dat je dus snel vriendinnen hebt in je eigen dorp. Nu alleen nog een plek om te mogen hangen, dan is het wel bijna compleet.

Een groot gedeelte van de dames gaf aan best in Suwâld te willen blijven wonen. Waarschijnlijk gaan ze wel elders kijken, omdat het best wel duur is om te kopen. Maar voor wat betreft het dorp zouden ze niet per se willen vertrekken.

Het terugkerende aspect in het gesprek was dit:

Suwâld is een fijn dorp, en er gebeurt best veel. Maar voor jongeren zijn er niet voldoende activiteiten en voorzieningen. Denk hierbij ook aan een bus-route, die nu niet bestaat. Dit betekent dat iedereen afhankelijk is van mensen met een autorijbewijs of op de fiets moet. Vooral met slecht weer stuit dat op weerstand.

Er is afgesproken dat het jongerenwerk van KEARN met de dames in gesprek zal gaan, om zo de behoefte van een eigen plek te verkennen en om te bekijken welke mogelijkheden er zijn.

Sportvereniging Suwâld

In gesprek over het dorp Suwâld met twee leden van het bestuur van Sportvereniging Suwâld, die een afdeling voetbal en een afdeling volleybal hebben. Het gesprek vindt plaats in het kantoor/de kantine van de sportvereniging. In 1974 is de sportvereniging opgericht, met als doel inwoners de mogelijkheid te bieden om te sporten in hun eigen dorp. Verder heeft de sportvereniging een sterke sociale functie. In de jaren '90 zijn de kleedkamers en de kantine/het kantoor gebouwd. Eerst zat dit bij het dorps huis De Suderfinne gehuisvest. Op dit moment wordt De Suderfinne nog gebruikt voor de derde helft, het kantoor van het gebouw van de vereniging is hier te klein voor. Op deze manier is er een mooie samenwerking tussen twee belangrijke voorzieningen in het dorp.

- Morgen wordt u benoemd als burgemeester van uw dorp, wat zou u als eerste doen?

Voor de sportvereniging is het belangrijk om er nieuwe kleedkamers bij te bouwen. Op dit moment komt het wel voor dat er gebruik gemaakt moet worden van het kantoor om de dames te laten omkleden. Verder geven de bestuursleden aan dat een vaste beheerder voor het dorps huis mogelijk de vrijwilligers zou kunnen ontlasten. De huidige vrijwilligersgroep doet erg hun best om het dorps huis draaiende te houden en dit valt soms niet mee. Het komt vaak op dezelfde personen neer. Ook het feit dat in deze tijd veel mensen werken, maakt dat vooral voor activiteiten overdag het lastig is om vrijwilligers te vinden. Tot nu toe lukt het nog steeds, maar de druk is groot onder de huidige vrijwilligers. Waardering hiervoor is belangrijk.

- Wat zou u doen met 10.000 euro voor het dorp?

Investeren in een nieuwe kleedkamer voor de sportvereniging, de velden aanpakken; vooral het oefenveld moet nodig verbeterd worden. Ook betere verlichting zou mooi zijn.

Op dit moment is de vereniging druk bezig met het maken van de plannen en wil men ook graag in gesprek met de gemeente. De velden zijn van de gemeente. De grootste zorg is de financiën. Op dit moment is nog niet helemaal duidelijk wat de wensen gaan kosten. Verder zal er via sponsoring en fondsenwerving gelden binnengehaald moeten worden. Er hangen al reclameborden van bedrijven die op dit moment de sportvereniging jaarlijks sponsoren. Daar is het bestuur erg blij mee. Van dit geld worden de velden onderhouden maar worden ook shirts aangeschaft en andere benodigde materialen aangeschaft.

- Wat zou u wensen voor uw (klein)kinderen in dit dorp?

Dat de voorzieningen die er nu zijn, blijven bestaan. Zo ook het dorps huis; dat is voor het dorp een belangrijke ontmoetingsplaats. Ook het jeugdhonk It Pypke is belangrijk en een begrip in Suwâld en omgeving. Helaas is het de afgelopen jaren minder druk dan vroeger. Een mogelijke reden kan zijn dat de alcoholgrens naar 18 jaar is gegaan. Verder hebben jongeren veel andere activiteiten, zoals sociale media. Ook zitten jongeren vaker bij elkaar thuis voordat ze naar een uitgaansgelegenheid gaan. Het aanbod is ook groot; het dorp Suwâld ligt vlak bij grotere plaatsen zoals Leeuwarden, waar voldoende voor de jeugd te doen is. Ook Burgum en Quatrebras zijn goed en snel te bereiken.

- Wat zou u wel van de daken willen schreeuwen?

Dat de betrokkenheid en saamhorigheid onder de inwoners van het dorp blijft bestaan.

Dat het verenigingsleven blijft bestaan en inwoners hier veel gebruik van maken en plezier aan beleven. Met elkaar moeten we het dorp leefbaar houden. Dat de commissies die kort geleden zijn ingesteld, het bestuur kunnen ontlasten van werkzaamheden.

Vooraf langs de school gaan om nieuwe leden te werven, is een belangrijke taak en zorgt voor nieuwe aanwas en mogelijk doorgroei naar andere functies in de toekomst bij de sportvereniging.

- Wat zou u een keer op de radio willen vertellen?

De plannen die de sportvereniging heeft: uitbreiding van de kleedkamers en aanpak van de voetbalvelden. Er komen ook meerdere spelers uit andere dorpen, dit is belangrijk voor de voetbalvereniging. De betrokkenheid en kleinschaligheid van de voetbalclub spreekt veel spelers aan.

- Waarvoor zou uw buurman u om hulp kunnen vragen?

Meestal worden de leden van de sportvereniging gevraagd/ ingezet voor werkzaamheden die gedaan moeten worden. Mensen willen zich wel inzetten voor hun eigen club. Bedrijven en of organisaties leveren hun bijdrage door een sponsorbord.

- Waarin blinkt u uit?

Hinke is secretaris van de sportvereniging is er met de tijd ingerold, maar vindt het erg leuk om te doen. Het andere bestuurslid, Ale Wietse Mulder, is gespecialiseerd in onderhoud van gebouw en terrein.

Piet Gosse Hoekstra

Piet Gosse is geboren en getogen in Suwâld. Het huis waar hij woont, was vroeger een winkel en werkplaats. Zijn vader was de dorpsmid en verkocht veel verschillende dingen zoals wasmachines, cv-ketels, brandstof en landbouwmachines. Dit liep goed tot de 'grote boze buitenwereld' in het dorp kwam. De invloed van de 'boze buitenwereld' werd groter, waardoor dorpswinkels niet meer konden bestaan. Vroeger waren de boeren de baas en was er sprake van verzuiling in het dorp.

Morgen wordt u benoemd als burgemeester van uw dorp, wat zou u als eerste veranderen?

Veranderingen zijn lastig in het dorp, wel zorgen ze ervoor dat het leefbaarder wordt. Tegenwoordig is alles vastgelegd in regels, vroeger was dit niet het geval. Piet Gosse heeft bijvoorbeeld veel geleerd door het organiseren van de activiteiten in en rond It Pypke in de jaren '80. Dat gebeurde meestal heel spontaan en ging goed. Nu is alles heel beperkt, mogelijk door complexe en kostbare regelgeving.

We mogen trots zijn op wat we kunnen als dorp; laat jezelf zien.

Wat zou u doen met 10.000 euro voor het dorp?

Een terras achter "De Suderfinne", sportcomplex aanpassen en energieneutraal maken, meer parkeerruimte zodat bij evenementen (begrafenissen) de weg niet meer geblokkeerd wordt.

Weet u waar u uw lief, oma of buurvrouw echt blij mee kunt maken?

Door het pastoraal werk gaat Piet Gosse met veel mensen in gesprek. Hij doet het pastoraal werk in het dorp samen met onder andere Pieter, Gerrit en Anneke.

Op de fiets legt hij zijn bezoeken af bij dorpsgenoten die ziek zijn, of als er een andere reden is voor aandacht. Een goed gesprek en aandacht maken mensen blij!

Het is voor kinderen een feest om in het dorp op te groeien. Het is rustig qua verkeer, alleen als de kinderen naar school gebracht of opgehaald worden is het druk in het dorp. Je ziet ten opzichte van een paar jaar geleden kinderen weer steeds meer buitenspelen.

In Suwâld zijn mooie plekken, zoals de jachthaven met een camperplek. De camperplek is met een 9,5 beoordeeld. Bij de jachthaven/pont zitten altijd mensen. Als je in de zomer het dorp inrijdt, is de inrit prachtig omringd met bomen. Aan de andere kant van het kanaal zitten zeearenden in het bos, deze beesten zie je regelmatig vliegen.

Pieter Gosse wil op de radio wel wat vertellen over het dorp tijdens It Lûd fan Suwâld Hij gaat nog even nadenken waarover hij wil vertellen.

Waarvoor zou u uw buurman om hulp kunnen vragen?

Het contact met de burens is goed, Er is een warme band over en weer. Natuurlijk met de ene buur meer dan de ander.

Waarin blinkt u uit?

In innovatie: verandering zie ik aankomen en ook wat we er mee kunnen/moeten doen. Daar hebben we altijd goed van kunnen leven, en eigenlijk nog steeds.

Welke hobby zou u wel weer willen oppakken?

Piet Gosse heeft zijn hobby motoren intensiever opgepakt, hij heeft een aantal verschillende motoren. Door de jaren heen heeft hij een route van 75 kilometer onverharde weg in de gemeente Tytsjerksteradiel gevonden.

Verder wil hij doorgaan met voetbal, dingen maken in de oude gemoderniseerde werkplaats en nieuwe en slimme dingen bedenken.

Pieter Gosse zet al 35 jaar de vlag op de toren, daarvoor deed zijn vader het altijd. Met de huidige regelgeving en situatie is dat niet meer echt verantwoord. Samen met een paar andere dorpsbewoners wordt gekeken of dit aangepast of geautomatiseerd kan worden.

Saskia Tuinstra

Het interview met Saskia Tuinstra is in het dorps huis de Suderfinne. Dit is voor Saskia een belangrijke voorziening voor het dorp Suwâld. Als bestuurslid van het dorps huis ondersteunt Saskia meerdere activiteiten en zorgt voor de inkoop van zowel De Suderfinne als It Pyke en de sportvereniging. Verder verzorgt ze vaak de catering als er grotere evenementen zijn. Dit jaar zal het dorps huis ook de catering verzorgen van het lepenloftspul wat in juni zal plaatsvinden. Het is belangrijk dat organisaties en voorzieningen in het dorp elkaar helpen en ondersteunen bij evenementen.

- Morgen wordt u benoemd als burgemeester van uw dorp, wat zou u als eerste doen?

een lastige vraag, hier moet Saskia even over nadenken, want het is niet zo maar wat als je burgemeester wordt van je dorp. Belangrijk is dat de ouderen die in het dorp wonen, blijven.

Appartementen voor ouderen waar ook anderen, bijvoorbeeld de kinderen kunnen wonen is een wens vanuit de inwoners voor de toekomst. In ieder geval een kleinschalige woonvorm, specifiek voor ouderen.

- Wat zou u doen met 10.000 euro voor het dorp?

Het dorps huis zou graag een terras maken, buiten. En dan openslaande deuren, zodat je vanuit het dorps huis het terras op kan. Deze wens is er al een tijdje en ook de sportvereniging zou hiervan voordeel hebben. Het maakt het mogelijk om meer activiteiten buiten te doen.

Wens:

- Wat zou u wensen voor uw (klein)kinderen in dit dorp?

Dat de basisschool en het dorps huis blijven bestaan. Dit zijn belangrijke voorzieningen voor een klein dorp als Suwâld. Dat er voldoende vrijwilligers blijven voor alle voorzieningen. De veilige omgeving blijft. Het vertrouwen in elkaar als vrijwilligers is groot.

- Wat zou u wel van de daken willen schreeuwen?

Het dorps huis is een belangrijke voorziening, is iedere dag open en dan vinden er activiteiten plaats. Er zijn diverse groepen die gebruik maken van het dorps huis, zoals de biljartvereniging, muziek en de bridgeclub, maar ook de toneelvereniging maakt gebruik van het dorps huis. Ook kunnen inwoners er feesten organiseren, zoals verjaardagen of jubileums.

Het pontje van Suwâld is ook een bijzondere voorziening in het dorp. Verenigingen en organisaties moeten nog meer met elkaar gaan samenwerken.

- Waarvoor zou uw buurman u om hulp kunnen vragen?

Alles wat nodig is. Zoals oppassen op de huisdieren. In moeilijke tijden steunen de dorpsbewoners elkaar.

- Waarin blinkt u uit?

In het organiseren van activiteiten. Saskia is al meer dan vijf jaar actief binnen het dorps huis n is verantwoordelijk voor de inkoop van dorps huis, It Pypke en de sportvereniging. Er is een nieuwe activiteit, namelijk een ouderenloop, iedere laatste maandag van de maand.

- Welke hobby zou u wel weer op willen pakken?

Vooraf het vrijwilligerswerk blijven doen, vooral voor de sociale contacten. Als de kinderen groter zijn geworden en als je aan de rand van het dorp in het buitengebied woont, dan is dit wel van belang.

Jan Visser, voorzitter toneelvereniging 'Kom maar op'

Op een druilerige woensdagmiddag zijn wij van KEARN in Suwâld actief om een interview af te nemen in het kader van project Dorpskompas. Vandaag wordt Jan Visser geïnterviewd. Hij is 41 jaar en zijn hele leven al woonachtig in Suwâld. Jan is voorzitter van toneelgezelschap stifting 'Kom mar op!' van Suwâld, dat jaarlijks een voorstelling maakt met volwassenen en jeugd van zeven tot vijftien jaar. Het uitzicht vanuit de woning is prachtig; de paarden lopen bijna in de tuin.

- Morgen wordt u benoemd als burgemeester van uw dorp, wat zou u als eerste doen?

Als burgemeester is het belangrijk dat je er voor iedereen bent. Als eerste zou Jan bewoners willen vragen wat voor hen belangrijk is in het dorp en voor de leefbaarheid. Zelf geeft Jan aan het belangrijk te vinden dat de voorzieningen op peil blijven. Dat de overgebleven boerderijen een nieuwe of andere functie krijgen, mocht er geen mogelijkheid bestaan voor functie veehouder of landbouw. Goede internetverbinding is ook van belang. Belangrijk is dat de bedrijvigheid blijft bestaan, dit is belangrijk voor de leefbaarheid. Er zijn nu ook een aantal grotere bedrijven in Suwâld.

- Wat zou u doen met 10.000 euro voor het dorp?

Op dit moment is het toneelgezelschap bezig met een lepenloftspul over het Oera Linda boek. De uitvoering zal in de zomer van 2019 plaatsvinden. De voorbereidingen zijn in volle gang en er zijn audities geweest voor vijftien tot twintig spelers. Bijna alle rollen zijn nu ingevuld. In totaal doen er bijna 100 personen mee aan het lepenloftspul, inclusief het bouwteam, de spelers, de kledingmakers, enzovoort. Het idee komt voort uit de plannen voor de Culturele Hoofdstad van vorig jaar.

Wens: Wat zou u wensen voor uw (klein)kinderen in dit dorp?

Zelf heeft meneer Visser geen kinderen, maar wat hij zich kan voorstellen en zelf heeft ervaren, is dat Suwâld een veilige plek is om op te groeien. Er is veel groen en ruimte. Belangrijk is dat er nieuwe mensen blijven komen wonen in het dorp, ook voor het behouden van de school, en andere voorzieningen zoals de toneelvereniging.

- Wat zou u wel van de daken willen schreeuwen?

Het dorpsfeest is een belangrijke gebeurtenis voor de binding in het dorp Suwâld. De vijf buurten die het dorp rijk is, doen dan mee. De Oranjevereniging organiseert het dorpsfeest. Het wordt wel steeds lastiger om inwoners hierbij betrokken te krijgen. Voorheen was het dorpsfeest op doordeweekse dagen, donderdag en vrijdag, nu is het feest op vrijdag en zaterdag. Het is echt een samenkomen van inwoners. Ook een belangrijke activiteit is de jaarlijkse Oud & Nieuw viering op het Zuiderend; en 's nachts het centrale vuurwerk en daarna een borrel.

- Wat zou u een keer op de radio willen vertellen?

Het promoten van de toneelvereniging: het is belangrijk dat vooral ook jongeren hieraan blijven deelnemen. Zonder spelers heeft de toneelvereniging geen bestaansrecht. Voor een klein dorp heeft Suwâld redelijk veel verenigingen, zoals de voetbalclub, volleybal, bridge en dam en schaakclub. Verder is er een Shantykoor en een brassband, die overigens steeds vaker gaan samenwerken zoals in het verleden bij de 'Stuif es in'. Met het shantykoor heeft de toneelvereniging bijvoorbeeld een gezamenlijke promotie opgepakt. In de samenwerking tussen clubs zit ook de kracht om te blijven bestaan en elkaar als clubs te versterken.

- Waarvoor zou uw buurman u om hulp kunnen vragen?

Wat betreft burenhulp kan men Jan vragen voor algemene zaken. Ook hij zelf kan bij de burens terecht als dit nodig is. Zo heeft hij de buurman een keer geholpen met de badkamer en keuken. In een individualistische samenleving kan het soms toch lastig zijn om hulp te vragen en te geven. Door de vele verplichtingen blijft er minder tijd over voor elkaar. Het hangt af van de tijdsinvestering en of het eenmalig is.

- Waarin blinkt u uit?

Jan is niet zozeer een uitblinker op een gebied, maar meer een generalist met kennis van vele onderwerpen en een behoorlijke basiskennis.

- Welke hobby zou u wel weer op willen pakken?

Graag zou Jan meer tijd hebben om zijn hobby Canyoning vaker te gaan doen. Dit is een sport waarbij je de loop van een rivier volgt, door kloven heen in bergen. Klimmen, wandelen, springen, soms ook zwemmen en abseilen. Vaak gebeurt dit met meerdere personen, ook gezien de veiligheid.

Margriet Mulder- van Vaals

Margriet woont in een prachtig huis met haar gezin (man en twee zoons) aan het Noorderend. Het huis waar ze in woont, is bijna helemaal opnieuw gebouwd, alleen de voorgevel is nog in oude staat. Als we bij Margriet in de keuken zitten, kunnen we over de weilanden Burgum zien liggen.

Als achtjarig meisje kwam Margriet met haar ouderlijk gezin in Suwâld te wonen. Haar man komt ook uit Suwâld en, haar ouders, haar beppe en broer wonen ook in dit dorp. Hierdoor kent Margriet heel veel mensen. Margriet vertelt dat haar zoons inmiddels van de basisschool af zijn en elders naar school gaan. Trots is Margriet op haar beppe mevrouw Van Vaals, die 91 jaar is en nog zelfstandig woont! Margriet is een sociaal mens en doet vrijwilligerswerk, net als haar man, daarnaast werkt ze met veel plezier bij de apotheek in Burgum.

Als ik burgemeester van Suwâld zou zijn zou ik willen dat er voor Suwâld meer nieuwbouw komt. Dat de huizen betaalbaar zijn, ook voor starters. Het zou zo mooi zijn als mensen uit Suwâld hier ook kunnen blijven wonen.

Als ik 10.000 euro kreeg, dan zou ik het geld geven aan de sportvereniging in Suwâld. Het (sport) leven in Suwâld is enorm actief. Mijn man en kinderen zijn ook enorm betrokken bij het sporten.

Wat zou ik graag willen voor mijn kinderen in het dorp. Niet zozeer voor het dorp maar ook voor henzelf: dat zij leren om iets voor een ander te kunnen betekenen. En dat ze met veel plezier hier mogen wonen en een gelukkige jeugd hebben.

Margriet is trots op alle vrijwilligers die zich inzetten voor het dorp Suwâld. “Veel handen maken licht werk.” Geweldig om dit te zien geeft Margriet aan”.

Bij Margriet in de straat is er een buurtvereniging met leuke activiteiten voor de kinderen. Met Sint Maarten en Pasen wordt er iets voor hen georganiseerd. Voor de hele buurt is er naast het dorpsfeest het jaar dat er geen feest is, een buurtfeest met meestal een BBQ.

Waar Margriet van kan genieten is handletteren, foto's inplakken en achter de bar staan op festivals. Verder maakt ze gedenksteentjes voor de kerk, voor zowel geboorte als overlijden. Ook geniet Margriet van haar sociale leven en het vrijwilligerswerk.

Tjeerd en Afien

Tjeerd en Afien wonen alweer ruim elf jaar in Suwâld. Ze hebben vlak bij Rotterdam gewoond, in Pijnacker. Tjeerd heeft daar een mooie bijzondere tijd gehad bij de politie. Meestal was hij erop uit op de politiemotor. Hij heeft veel meegemaakt en gezien. Zijn vrouw Afien heeft het ook goed gehad in Pijnacker maar vond het na 25 jaar wel mooi geweest. Zij verlangde naar rust en uitzicht. Daarnaast zou ze graag, na jaren als leerkracht en adjunct-directeur gewerkt te hebben, nu eens directeur willen worden op een basisschool. En zo gingen Tjeerd en Afien richting Friesland. Het was even zoeken... maar zij vonden een boerderij in Suwâld, die ze prachtig hebben verbouwd. Tjeerd en Afien hebben twee kinderen, Inske en Auke. Inske was ook enthousiast en verhuisde met haar ouders en eigen gezin mee naar de boerderij in Friesland. Tjeerds moeder heeft ook op de boerderij gewoond, er woonden toen dus vier generaties. Zijn moeder is helaas wegens heimwee na twee jaar weer terug gegaan naar de Randstad.

Als Tjeerd morgen burgemeester zou worden, dan zou het hij het dorp intrekken en willen horen waar iedereen behoefte aan heeft. Door deze gesprekken zou hij een aardig beeld krijgen en dat zou hij meenemen. Daarnaast zou hij ook willen dat de nieuwbouw van Burgum niet in het natuurgebied komt, maar verspreid over de dorpen, want daar is behoefte aan. Op die manier hou je de jongeren in het dorp, dat is een belangrijk punt!

Als Afien morgen 10.000 euro zou ontvangen, zou ze graag willen dat er drie extra lantaarnpalen bij hen op straat zouden worden geplaatst. Het is er echt aardedonker 's avonds. Verder is de weg richting Leeuwarden bij de Lytse Geast enorm smal en gevaarlijk voor fietsers. Hier zou zij graag een fietspad willen, het is voor de schooljeugd die dagelijks naar Leeuwarden moet een gevaarlijke weg, maar goed, dat realiseert zij niet voor dit bedrag, geeft ze lachend aan.

Waar Afien en Tjeerd heel blij en gelukkig van worden dat ze op een mooie zonnige voorjaarsdag in april/mei op hun bankje in de tuin naast het kippenhok rond tien uur 's morgen een bakje koffie drinken. "Dat is echt een geluksmomentje voor ons beiden!! We zijn ook al elf jaar niet op vakantie geweest. We voelen ons hier zo fijn dat we niet op vakantie gaan. De rust en de ruimte die je hier hebt is er in de Randstad niet meer."

Dat er in het dorp zoveel leuke actieve vrijwilligers actief zijn!! Mensen zijn sociaal, bieden mantelzorg, iedereen heeft daarbij een trots gevoel maar het zijn dan ook de drijvende krachten in het dorp.

De burens zijn ook altijd erg betrokken met elkaar. Ligt er sneeuw en dat moet van de oprit, ijsbaan of wat dan ook, dan helpen de burens. Daarnaast doen Tjeerd en Afien zelf ook genoeg. Zij zijn beiden gastvrij en zorgzaam. Afien is al jaren actief als scriba voor de kerk, vertelt Tjeerd. Ze is goed ontwikkeld en wil haar kleinkinderen dan ook handvaten meegeven voor hun leven. Tjeerd is zelf actief als trainer bij loopgroep Burgum, is lid van de biljartclub en is pontschipper van april tot oktober. Kortom, twee mensen die ondanks dat ze met pensioen zijn, nog een druk sociaal leven hebben in het dorp. Twee lieve Rotterdamse mensen, die volop genieten van het leven in Suwâld!

We bedanken Tjeerd en Afien voor hun gastvrijheid en het spontane gesprek.

Simon Meinema

Op woensdag 5 december komen we langs bij Simon. Het is regenachtig weer... de houtkachel brandt en het is heerlijk warm in de sfeervolle en originele woonkamer met schoorsteenmantel, bedsteden en panelen deuren. Twee collega's van KEARN schuiven met een stoel aan naast de kachel om even wat op te warmen. Ondertussen vertelt Simon dat hij circa dertig jaar geleden in Suwâld is komen wonen. En het bevalt hem hier uitstekend. Suwâld is een klein, gezellig en karakteristiek dorp, waar de mensen oog hebben voor elkaar. De vele verenigingen die actief zijn laten zien dat de dorpsgenoten 'mei inoar' de dorpsgemeenschap maken. Simon heeft met zijn buurman en nog een dorpsgenoot de Facebookpagina 'Ald Suwâld' in het leven geroepen. Allemaal oude foto's en verhalen van dorpsbewoners worden op deze pagina gedeeld.

In de andere woonkamer staat een vleugel en Simon vertelt dat de muzikaliteit bij hem in de genen zit. Zijn overgrootvader was boer en dirigent van de plaatselijke fanfare in Hindeloopen en Simon vertelt dat zijn grootvader Sierd de Boer als dirigent een grote naam had in de brassband-wereld. Zijn grootvader zette alles op alles om ook en vooral jonge mensen hun muzikale talenten te laten ontwikkelen. Wat dat betreft treedt Simon helemaal in zijn voetsporen, door zijn activiteiten bij de Kunstkring Hardegarijp. Hij heb een plan geschreven naar het model Leerling - Gezel - Meester. Dit plan werken zij uit in samenwerking met het Conservatorium Groningen.

In Suwâld is het dan ook prachtig dat als je in de tuin zit om de schoolkinderen muziek hoort te maken. Zo nu en dan hoor je als je buiten staat dat een lid van brassband 'Speelt Wel' aan het oefenen is. Dat is prachtig ! Muziek bindt ook mensen hier in het dorp. Op kerstavond is de traditie dat de brassband door het dorp gaat. De buurtgenoten zijn deze avond met elkaar buiten. Een vuurkorf, glühwein en muziek. Dat is genieten!

Samengevat ervaart Simon de kwaliteit van het dorp doordat mensen er voor elkaar zijn. Is er iemand die op vakantie, dan houdt iedereen wel een oogje in het zeil. Is er iemand die hulp nodig heeft... dan springt er wel een buurman bij. Deze contacten zijn goed en waardevol.

Atje Tjalma-van Vaals, Suwâldster van het jaar 2019

De erkenning als Suwâldster van het jaar heeft mevrouw gekregen voor haar inzet voor het dorp. Zij is betrokken geweest en bestuurslid geweest van Dorpsbelang en de sportvereniging en het schoolbestuur. Mevrouw is geboren en getogen op de Suderein. Zij is een periode weggeweest uit het dorp, maar is na aantal jaren weer terug gekomen. Mevrouw Tjalma heeft in het onderwijs gewerkt maar is nu werkzaam op de boerderij van haar man. Andere activiteiten die mevrouw onderneemt zijn zorgen voor haar moeder activiteiten in de kerk als organist en kerkrentmeester en oppassen op vier kleinkinderen, die ook in het dorp wonen.

- Morgen wordt u benoemd als burgemeester van uw dorp, wat zou u als eerste doen?

Zorgen dat voorzieningen zoals It Pypke en De Suderfinne, maar ook de school en de kerk blijven bestaan. Deze voorzieningen zijn heel erg belangrijk voor een klein dorp als Suwâld. Dit zorgt ervoor dat de leefbaarheid blijft bestaan. De sportvereniging is ook belangrijk, vooral voor de jeugd. De jeugd leert ook door actief te zijn in besturen zoals die van It Pypke. Deze ervaringen nemen ze mee in hun latere leven.

- Wat zou u doen met 10.000 euro voor het dorp?

Inzetten voor een vaste kracht voor De Suderfinne en een kiosk bij de pont. Vooral om vrijwilligers te krijgen in het weekend bij de pont is een knelpunt. In de zomer vrijwilligers voor de pont, in de winter voor in het dorpshuis De Suderfinne. Belangrijk dat er continuïteit is voor deze voorzieningen. Anders is het niet meer draaiende te houden voor de vrijwilligers die er nu actief zijn.

- Weet u waar u uw lief, oma of buurvrouw echt blij mee kunt maken?

Goede zorg. Het is soms lastig om goede zorg te krijgen, vooral als dit dagelijks moet gebeuren. Voor zorg zoals klaarzetten van het eten, wat op zich weinig tijd kost, maar wat wel nodig kan zijn voor een korte periode, is het moeilijk om thuiszorg in te schakelen.

- Wat zou u wensen voor uw (klein)kinderen in dit dorp?

Dat de BSO voor de kleinkinderen er blijft. Verder is de school bezig met vroegschoolse opvang en peuteropvang. Het dorp is een veilige prettige plek om op te groeien. Mevrouw Tjalma heeft fijne herinneringen aan het opgroeien in het dorp Suwâld.

- Wat zou u wel van de daken willen schreeuwen?

Hoe saamhorig het dorp Suwâld is, de betrokkenheid met elkaar.

De kerk heeft als beleid om er voor het hele dorp te zijn en niet alleen voor de mensen die naar de kerk gaan. Daar is mevrouw trots op. Suwâld heeft gemiddeld genomen ook hoogopgeleide inwoners. Dit komt doordat boerderijen die leeg zijn komen te staan, gekocht zijn door vooraanstaande mensen zoals artsen uit Leeuwarden.

- Wat zou u een keer op de radio willen vertellen?

Mevrouw had niet zo nodig Suwâldster van het jaar hoeven te zijn. Er zijn heel veel mensen die iets voor andere mensen en voor het dorp doen. Het werk van de een is meer in het voetlicht dan het werk van de ander.

- Waarvoor zou uw buurman u om hulp kunnen vragen?

Kleine zaken die geen langdurige inzet vragen. Voor langdurige hulp hebben mensen tegenwoordig geen tijd meer. Intensievere ondersteuning, informele hulp, is lastiger te realiseren door vrijwilligers of inwoners. Toch zijn er nog mensen die ongevraagd iets voor een ander doen, zoals in de winter de straat vrij maken van sneeuw. Dat is bijzonder en maakt Suwâld een prettig dorp om te wonen.

- Waarin blinkt u uit?

Sociale contacten. Mevrouw gaat graag bij anderen op bezoek.

- Welke hobby zou u wel weer op willen pakken?

Mevrouw speelt orgel, leest graag en doet aan breien. Mevrouw heeft vroeger ook bij de volleybal gezeten, maar dit gaat helaas niet meer vanwege zwakke enkels.

Symen Algra

Als kleine jongen kwam Symen Algra met zijn ouders in 1967 wonen aan de Aldemiede in Suwâld. Destijds was het een kleine boerderij met twintig koeien. Opgroeïende als boerenzoon was het vanzelfsprekend om mee te helpen voor en na schooltijd. Ook als de omliggende boeren hulp nodig hadden, dan ging je daar gewoon naartoe. Symen heeft inmiddels geen koeien meer en heeft de boerderij omgebouwd tot een prachtig ruim woonhuis. We zitten dan ook in de voormalige stal, vertelt Symen trots.

Zijn beide dochters zijnde deur al uit en Symen denkt stiekem al wel eens aan hoe het komt als hij en zijn vrouw oud worden en huis en de tuin te groot worden. Maar hij heeft een goed voorbeeld aan zijn 88-jarige buurman, die nog altijd zelfstandig woont.

Symen heeft net als zijn kinderen op de basisschool in Suwâld gezeten. Een kleine dorpschool, met destijds veel meer discipline dan hedendaags. In 1991 is er een nieuwe school gekomen, de school die er nu nog is. De oude school is nu het dorps huis, met op de zolder de jongerensoos It Pypke, waar Symen mee geholpen heeft bij de verbouwing. It Pypke heeft zijn naam te danken aan de waterafvoeren die vroeger gebruikt werden door de boeren voor de afvoer van het hemelwater. Deze afvoeren hebben zij weer gebruikt om lampjes van te maken die nu boven de bar hangen.

Niet alleen was hij betrokken bij It Pypke, maar ook was hij jeugdleider, acteur in het dorps toneel, sinterklaas, voorzitter van de Oranjevereniging en nog altijd wordt hij voor verschillende klussen gevraagd. Symen vond het tijd worden om weer andere dingen op te pakken en doet daarom nu afstand van een aantal klussen. Door al zijn inzet en betrokkenheid is Symen in 2012 benoemd als Suwâldster van het jaar.

“Het is een fantastisch dorp!”, vertelt Symen. Iedereen staat altijd voor elkaar klaar, er is rust en ruimte in en om het dorp, er wordt altijd van alles georganiseerd en het is fijn hoe de mensen met elkaar omgaan. Bij ziekte komen de mensen bij elkaar langs. Symen heeft dit ontzettend gewaardeerd toen hij zelf een periode ziek was. Het is dan ook een man die van écht contact houdt. Iedereen is welkom voor een bakje en een praatje, ook wij worden tijdens ons bezoek verwend met verse koffie en een gevulde koek.

Als buitenstaander is Suwâld geen ingewikkeld dorp om tussen te komen, je moet je daarvoor jezelf wel een beetje geven.

Een trots van het dorp is het pontje, of beter gezegd de zonnepont. Vroeger was deze noodzakelijk omdat je anders een heel eind moest fietsen om naar Garyp te komen, nu is het er nog voornamelijk voor toerisme. Het pontje ligt aan het voeteneind van het dorp, om over het Skalkediep te komen. In de jaren '50 en '60 waren de dames Annie en Eelkje de schippers op de oude pont. Toen zij kwamen te overlijden, verdween de pont met hen. De pont is eind jaren '70 getracht terug te halen, maar de gemeente zag daar de noodzaak niet van. Toen het dorp zo'n vijftien tot twintig jaar geleden met het voorstel kwam om een zonnepont in te zetten, heeft de gemeente ingestemd. Ook met het oog op het groeiende toerisme was de pont weer zeer gewenst.

De school, de kerk en de voetbalvereniging zijn erg belangrijk voor het dorp, dit houdt het dorp levendig en de mensen met elkaar in contact. Met een school in je eigen dorp blijven er ook jonge mensen naar het dorp verhuizen. Al is het soms lastig om vrijwilligers te vinden bij het verenigingsleven, ze worden toch altijd wel weer gevonden. Hieruit blijkt dat er een hechte gemeenschap is in dit dorp.

We hopen dat we met zijn allen het dorpsnieuws kunnen blijven schrijven en lezen.

Komt u 'Mei inoar' versterken?

Mail ons op dorpskrantsuwald@live.nl

Ook de dorpskrant is de trots van het dorp, deze wordt van voor naar achter gelezen in huize Algra, al zou december 2018 wel eens de laatste editie geweest kunnen zijn van 'Mei Inoar'. De maandelijkse dorpskrant dreigt te verdwijnen, wat toch wel heel zonde zou zijn, vindt Symen.

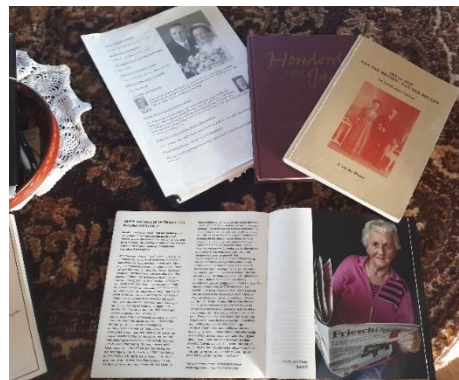
Op de eerste pagina van 'Mei Inoar' staat een dringend verzoek de dorpskrant in leven te houden!

Met 10.000 euro voor het dorp zou Symen de bestrating in op het Noarderein aanpakken. Doordat de weg een tijdje terug opgeknapt is, wordt er nu veel te hard gereden. Symen zou van de 10.000 euro in ieder geval 2 drempels laten maken. Ook de fietsroute van Suwâld naar Leeuwarden is levensgevaarlijk, daar moet wat aan gedaan worden! "Het is wachten tot er iemand aangereden wordt", aldus Symen.

"Wanneer er meer geld beschikbaar zou zijn, dan mocht de gemeente wel wat doen aan de uitstraling van het dorp," vertelt Symen. Maar ook het strooibeleid is voor de familie Algra erg onhandig, aangezien zij aan een C-route wonen en er aan hun weg als laatste gestrooid wordt. In het dorp is het vaak wit van het zout en de Aldemiede wordt elk jaar weer vergeten.

Grietje van Vaals - van der Meulen

Op dinsdag 4 december bezoeken we Grietje van Vaals - van der Meulen, momenteel één van de oudste inwoner van Suwâld, het dorp waar ze geboren en getogen is. Het dorp heeft ruim 600 inwoners. Mevrouw Van Vaals is een actieve dame die onlangs 91 jaar is geworden. Ze gaat er nog regelmatig op uit. Als we vragen naar de mooiste plek van het dorp volgens mevrouw van Vaals, zegt ze eerst haar eigen huis, maar op nummer twee komt de grote bank aan De Suderein van Suwâld aan het water (de zuidkant van Suwâld). Ze kan hier nu alleen nog komen met hulp van anderen, wat zo ver lukt het niet meer om te lopen. Vroeger mocht ze daar altijd graag zitten vissen met vriendinnen, nu loopt mevrouw Van Vaals met een rollator en gaat alles een stapje langzamer, maar zeker niet zonder de zelfde levensenergie als vroeger, kunnen we ons zo voorstellen. Van 'eigen regie houden' is mevrouw Van Vaals een goed voorbeeld. We hoeven niet naar haar toe te komen, maar mevrouw schuift de rollator tussen ons in als we iets meer vragen over de prachtige fotoboeken van haar familiegeschiedenis. Een poos geleden was ze gevallen en moest ze een aantal weken naar Berchhiem. Er was goede verzorging en er waren lieve zusters, maar wat wilde ze graag weer naar huis.

Vanuit het huis heeft mevrouw zicht op de spelende kinderen van het schoolplein en achter huis heeft zij vrij uitzicht over de landerijen tot aan het Skalkedjip (Het Schalkdiep). Hier kan mevrouw de boten door het kanaal zien varen. Elke maand komen de 'Vrouwen van samen één' bij elkaar in het bijgebouwtje van de kerk. De afgelopen keer hebben ze samen Sinterklaas gevierd met cadeautjes, zang en een hoop gezelligheid.

Mevrouw vertelt daarna over de geschiedenis van de kerken. 25 jaar geleden zijn de gereformeerde kerk en de hervormde kerk bij elkaar gegaan, omdat ze te klein werden om nog apart van elkaar te bestaan. Ook was er altijd maar één basisschool, waar van beide geloofsstromingen mensen in het bestuur zaten. Ze hebben de gereformeerde kerk verkocht en de hervormde kerk opgeknapt.

Grietje van der Meulen werd in Suwâld geboren op 1 november 1927 als jongste in een gezin van dertien. Op haar 25ste trouwt ze met haar man, Willem van Vaals, die ook uit het dorp kwam. Samen kregen ze vijf kinderen. Alle kinderen kregen weer kinderen en inmiddels zijn er meer dan 50 nazaten. Kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. De prachtige familiefoto's hangen door de hele woonkamer.

De familie van haar man Willem speelt al bijna 100 jaar op het orgel van de kerk in Suwâld, eerst pake Harmen, daarna Willem zelf en nu een van hun kinderen, Atje. Als Atje het blijft doen tot 2020, dan hebben ze de 100 jaar vol gemaakt.

Dan vragen we wat mevrouw Van Vaals zou doen met 10.00 euro voor het dorp. Ze weet het meteen, dit zou ze schenken aan de school en de kerk. Ze is nog altijd lid van de school, ze vertelt dat dat vroeger zo was; alle nieuwe inwoners werden gevraagd om lid te worden. Christelijke basisschool Dûbel-len heeft momenteel 86 kinderen. Ook zeven van haar achterkleinkinderen zitten op deze school en ze zwaaien regelmatig even naar oer Beppe.

Er is geen openbaar vervoer in Suwâld, maar mevrouw gaat graag met het WMO taxivervoer van 'Jobinder'. Ook heeft ze drie kinderen in de buurt wonen die wel voor of met haar naar de winkel gaan. Zo komt ze nog graag in Drachten om kleren te kopen.

Uitspraak van mevrouw Van Vaals: “Er is maar een Suwâld en dat is Kanaan!” (het beloofde land)

De enige grote wens die Mevrouw van Vaals nu nog heeft, is zo lang mogelijk in goede gezondheid in haar eigen huis in het mooie Suwâld blijven wonen. Mevrouw Van Vaals vertelt: “Suwâld is een heel fijn dorp waar men om elkaar denkt, één keer in de zoveel tijd sjoelen of eten ze gezamenlijk met de buurtvereniging. Ook kunnen we heel goed feesten hier, vroeger maakten ze de mooiste versierde wagens met elkaar en de lol van tevoren was bijna groter dan op het feest zelf!”

Nu worden er geen versierde wagens meer gemaakt, maar Mevrouw Van Vaals gaat altijd even bij het dorpsfeest kijken, welke één keer in de twee jaar plaatsvindt.

We vragen aan het einde van het gesprek wie we absoluut nog meer moeten spreken uit Suwâld voor het DorpsKompas, dit zijn dominee van der Boon en Taeke kooi, we krijgen adressen en telefoonnummers en bedanken Mevrouw van Vaals vriendelijk voor het fijne bezoek en de koffie met cake.

Doete Groenewoud

Het is een druilerige woensdagmiddag, als wij uit de auto stappen, en naar het huis van Doete Groenewoud gaan. Er vertrekt net een mevrouw uit haar huis en zo mogen wij naar binnen. Als we de jassen op de kapstok hebben gehangen, komen we de woonkamer van Doete binnen. Dit ziet er mooi uit met allerlei kunstwerken van Doete. Doete heeft prachtige schilderijen in haar huis staan. Schilderijen van bloemen, takken, maar ook andere soort schilderijen... het lijkt wel een atelier!

Daarnaast zien we een puzzel van 1000 stukjes bij Doete op de eettafel liggen. Als we even later genieten van een bakje thee, begint Doete volop te praten over haar leven in Suwâld. Wat ze als fijn en niet fijn ervaart in het dorp Suwâld. Doete is een bezig en sociale vrouw. Doete woont al heel wat jaren in Suwâld en is opgegroeid op het Suderein nummer 12.

We vragen aan Doete om te dromen over wat ze zou gaan doen in Suwâld als ze vanaf morgen burgemeester is. Doete steekt van wal en geeft aan dat ze meer zou willen doen om verbindingen te willen leggen tussen jong en oud. Vooral ook het meedenken met elkaar, dat zou zij gaan doen. Verder is ze in december nog met een vriendin op het schoolplein actief geweest met trekzak spelen. Prachtig om te doen. "It wy al een bytsje kâld maar hiel moai om te dwaan"!

Doete zou met 10.000 euro naar de jeugd toe gaan en ze een afkickcursus aanbieden om los te komen van het mobiele gedrag. Doete is van mening dat het leven veel leuker is zonder mobiele telefoon. Soms ziet ze kinderen op straat en ze heeft ze ook wel eens uitgenodigd om bij haar te komen en een spelletje te spelen.

Doete is vroeger straat-jeugdwerkster geweest. Dit zit in haar geeft ze aan... mensen met elkaar verbinden, dat vindt ze fijn.

Kinderen leren volgens Doete het meeste van spelen, daar kunnen ze hun fantasie het beste in kwijt en in muziek kun je emoties kwijt.

Trots is Doete op de mensen hier in het dorp! De grote belangstelling voor elkaar 'it meilibje', nu ook weer met de familie Spiikstra. Iedereen is er voor elkaar dat vind ik enorm bijzonder mooi!!

Met de buurjongen is Doete ook enorm blij. Hij maait het gras van haar tuin. Zelf maakt ze ook geregeld een praatje op straat. Verder is er bij Jos en Froukje naast de school eens in de

zoveel tijd ook koffiedrinken voor de mensen hier in de straat. Dit zijn mooie burgerinitiatieven, dat is prachtig!

De hobby's die Doete graag doet zijn schilderen, muziek maken, vooral trekzak spelen en puzzelen.

Verder zijn haar eigenschappen dat zij sociaal is, maar toch ook bescheiden.

Interview met dhr. Taeke van der Kooy.

Op woensdagmiddag 5 december gaan we bij dhr. en mw. van der Kooy langs voor het interview. Het is donker somber weer. Taeke en zijn vrouw wonen prachtig in een huis naast de ijsbaan. Er ligt nu nog water in, hopelijk komt er deze winter nog ijs. De temperatuur zal dan eerst lager moeten aldus van der Kooy. Taeke geeft aan nog lekker bezig te zijn met de schapen paarden en pony's. Teake geniet van de zomerperiode als hij met zijn vrouw erop uit gaat met de caravan. Teake van der Kooy is 21 jaar diaken geweest en 11 jaar ouderling en kerkraadslid in het dorp. Hierdoor kent hij heel veel mensen in het dorp.

Dromen: Het zal wel fijn als er weer starterswoningen in het dorp te komen zodat de mensen niet naar andere dorpen gaan verhuizen.

Wens: Dat iedereen hier in rust en harmonie op kan groeien en genieten van het dorpse Suwâld.

Taeke van der Kooy zou met 10.000 euro een veilige zwemplek aan willen leggen bij het pontje. Een strandje zou toch mooi zijn voor de jeugd.

Trots: Is Kooy op Suwâld dat het "Mei Inoar yn" is en dat is fijn dat het zo mag blijven. Hij heeft mooie contacten en hoopt hier nog lang van te genieten.

Kwaliteit haalt hij vooral uit het groeten en het praatje maken met de burens of mensen in het dorp. Taeke Kooy laat tijdens dit gesprek ook oude foto's zien van vroeger. De tijd dat hij naast zijn woning is opgegroeid en een lange historie heeft met het dorp. Taeke van der Kooy heeft een rijke interesse in geschiedenis. Van der Kooy geeft aan het fijn te vinden om dit weer door te geven aan anderen.

Taeke van der Kooy blinkt ook uit in mooie verhalen te vertellen en geniet hier ook enorm van.

Dominee van der Boon.

Als vd Boon 10.000 euro zou krijgen zou dit geld goed van pas komen voor de kinderen uit Suwâld. Er zou bijvoorbeeld een leuke spelweek kunnen komen, aan het eind van de zomervakantie.

Vd Boon geeft aan dat zijn eigen kinderen ook altijd genieten van de spelletjes in de feestweek.

Daarnaast zou het geld ook besteed kunnen worden voor een World Servants project wat afgelopen jaar zo'n succes was. Er ging toen een hele groep jeugd mee naar Afrika, Malawi.

Trots is vd Boon op Suwâld. Het is een prachtig klein dorp, mensen kennen elkaar goed, zijn belangstellend, als je niet mee wil doen met bepaalde zaken is dat ook prima...iedereen zal in zijn/haar waarde worden gehouden, het is een enorm sociaal dorp.

Geweldig mooi vindt vd Boon het pontje wat zoveel mensen trekt. Mooi om te zien en zeker gezellig in de zomer.

Kwaliteit kan vd Boon vinden in sociale zaken: mensen zijn er voor elkaar. Op het moment dat deze vraag gesteld wordt gaat de deurbel en staat de postbode bij de deur. Hij neemt een pakket aan voor de burens.... Ook dat is een vorm van kwaliteit.

Hobby's van vd Boon zijn zwemmen in Burgum, muziek maken en schaken. Daarnaast geniet dhr van der Boon van zijn pup Golden Retriever Golda. Een pracht van een hond. Hij geniet ook van zijn vrouw en kinderen, een mooi gezin wat geniet van het dorpse leven van Suwâld.

“It is hjir prachtig wenjen aldus van der Boon”!

Interview met dhr. en mw. V.d. Meulen:

Op een woensdag in november zitten dhr. en mw. van der Meulen aan de achter tafel. We drinken een kopje thee en van der Meulen verteld over Suwâld . We kijken uit op de landerijen en zien het bordje met “vandermeulenpad”. In de verte zien we Leeuwarden een prachtig mooi wijds uitzicht. Van der Meulen geniet hier van...zijn vrouw vindt de andere kant van het huis ook mooi. Zij geeft aan meer te genieten van de straat en zij vindt het leuk om te zien als er wat roerigheid is. Mooi om twee verschillen te horen.

We hebben verschillende thema's die naar voren komen in het gesprek. Dit zijn punten als kwaliteit, trots, wensen maar ook dromen die dhr. wenst voor het dorp Suwâld.

Dromen: Een zo belangrijke toegangsweg tot het dorp zo onveilig is, de St. Bernhardstraat in Burgum! Hier zijn wandelaars, fietsers, scoot mobiel etc. samen op een weg. Zeer onwenselijk en levensgevaarlijk!!

Aangaande woningbouw moet een betere verdeling komen met de dorpen! De uitbreiding van Burgum richting Suawoude moeten worden voorkomen! Dit zal een doodsteek voor de school in het dorp en de toekomst van het dorp zijn!!

De verbindingsweg naar Burgum toe is niet veilig. Vander Meulen geeft aan dat de veiligheid daarvan moet worden gewaarborgd. Hij geeft aan dat het een veilige weg moet zijn!

Daarnaast zou het heel fijn zijn voor Suwâld dat er meer starterswoningen in het dorp te komen, zodat de mensen niet naar andere dorpen gaan verhuizen maar ook in Suwâld kunnen blijven wonen. Het is fijn om te zien dat er jonge mensen in het dorp komen wonen en dat er kinderen zijn die hier naar school kunnen gaan. Dat zorgt ook voor leefbaarheid in het dorp.

Wens: voor het dorp. De straat van de Noordereind moet eigenlijk ook veiliger en niet zo snel worden gereden. Desnoods met drempels in de weg om de snelheid eruit te halen.

Wat zou je doen als je 10.000 euro kreeg en het mocht besteden voor het dorp. Dhr. geeft aan dat hij een zwemgelegenheid aan zou willen leggen vlakbij het pondje. Ook wat picknickbankjes zodat de jeugd hier ook lekker kan zwemmen en genieten.

Trots is van de Meulen op het dorp en de mensen. Een compliment is dat een Amsterdamse zich thuis voelt in Suwâld. “ dat is toch prachtig”!! aldus van der Meulen

Kwaliteit van wonen in Suwâld is het mantelzorgen voor een ander. Van der Meulen heeft waardering voor zijn vrouw en mensen die voor een ander klaar staan. Dhr. Heeft hier enorm veel respect voor en waardeert dit heel erg. Zo past zijn vrouw ook goed om de naaste burens. Van der Meulen is de vrijwilligers van de kerkgemeenschap erkentelijk.

Van der Meulen is op en top veeboer in hart en ziel. Vanaf dhr. zijn 12e jaar hielp hij al mee o de boerderij. Hij heeft het al met al wel dik 50 jaar gedaan met heel veel plezier en helpt nu zijn zoon op de boerderij. Hier geniet dhr. ook met volle teugen van.

Verder geeft dhr. Aan dat hij heel gelukkig is en hier nog een mooie tijd van het goede mooie leven in Suwâld in gezondheid mag genieten met zijn vrouw kinderen en kleinkinderen. Kortom een gelukkig man is van der Meulen in het mooie Suwâld.

Kinderen van BSO

DORPSKOMPAS

Voor het Dorpskompas van Suwâld zijn we in gesprek gegaan met kinderen van de BSO en hoe zij hun dorp ervaren. Het was een dynamische middag, waarbij de kinderen met spontane antwoorden kwamen.

Het ontbreken van een zwembad in het dorp wordt als een gemis ervaren. Ook een supermarkt op loopafstand zou fijn zijn. Dan is het niet meer nodig om te rijden voor de boodschappen.

Het schoolplein, het voetbalveld en bij het kanaal zijn plekken waar graag gespeeld wordt. Zwemmen in het kanaal is gevaarlijk, dus dat mag niet. Bootje varen of later zelf een bootje hebben, dat mag wel.

Er wordt veel op straat gespeeld. Buut-verstoppertje en Politie & Boefje zijn favoriet. In de zomer wordt er vooral op straat gespeeld. Ook hard fietsen door het dorp vinden de kinderen leuk.

Ideeën voor het dorpshuis zijn: een grote tv/bioscoop, Fortnite en een podium om op te treden. Een favoriete plek in het dorp is er wel: thuis in de schuur, voetbalveld, school en de BSO worden genoemd. Een mooie opsomming hoe de kinderen het dorp beleven.

